

сійні вміння студентів, розвиває аналітичні здібності, клінічне мислення кожного і вчить уникати помилок [1].

Один із найефективніших методів навчання – ділова гра. Вона відтворює систему професійних відносин лікаря, поділяється на дослідну, виробничу і навчальну. Головною метою навчальних ігор є розвиток і тренування професійних умінь і навичок. Вони дають змогу аналізувати конкретні дії в різних медичних ситуаціях.

Метод дебрифінгу (з англ. debriefing – витягування) розширює можливості навчання і дозволяє студентам вчитися на своїх помилках, закладає вміння приймати рішення, аналізувати і прогнозувати результати своєї діяльності. Один із інтерактивних методів, який формує клінічне мислення.

Пошуково-дослідницькі методи: метод проєктів, метод наукового пошуку і метод індивідуальних навчально-дослідницьких завдань. Ці методи спонукають до пошукової діяльності, організують творчу і самостійну роботу студентів, спрямовану на вирішення поставлених питань [2].

Фармакологія є фундаментальною наукою і досить складним предметом для вивчення і розуміння студентами. Вона пов'язує між собою теоретичні й клінічні дисципліни. Вирішення завдань, які стоять перед лікарем, а також постійно зростаючий обсяг інформації про лікарські препарати вимагають глибоких і всебічних знань із фармакології. Медикаментозне лікування серед усіх видів медичної допомоги становить близько 85%. Саме тому необхідні глибоке засвоєння студентами базових знань і формування в них широкого фармакологічного світогляду та постійна потреба в оновленні цих знань. Вочевидь, використання інтерактивних методів у вивченні фармакології є необхідною складовою навчального процесу.

В умовах практичних занять ми використовуємо дискусію, наприклад, аналізуючи тестові завдання. Це допомагає студенту запам'ятати правильну відповідь і проаналізувати ту чи іншу відповідь. Кейс-метод дає змогу показати володіння теоретичними знаннями і вміння їх використовувати для вирішення практичного завдання, наприклад, призначення антибіотикотерапії хворому з ослабленим слухом. Ділова гра в контексті лікар-пацієнт дозволяє поставити акценти на показаннях, протипоказаннях і побічних ефектах препаратів, які застосовуються в лікуванні даного пацієнта. Метод індивідуальних навчально-дослідницьких завдань дає можливість студенту самостійно і глибоко дослідити, вивчити проблему з даного питання і доповісти на занятті.

Сучасний розвиток медицини вимагає від закладів вищої освіти постійного вдосконалення педагогічного процесу з урахуванням досвіду традиційних медичних галузей і одночасним використанням новітніх медичних технологій задля підвищення професійного рівня випускників і конкурентоздатності навчального закладу.

Список використаної літератури

1. Єгудіна Є.Д. Імплементация кейс-методу у формуванні клінічного мислення студентів-медиків / Є.Д. Єгудіна, Л.В. Сапожниченко, Ю.В. Козлова // Медична освіта. – 2019. – №2. – С. 79-85.
2. Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів при вивченні фармакології / [Колот Е.Г., Чечотіна С.Ю., Луценко Р.В., Сидоренко А.Г.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2017. – С. 75-76.
3. Лисунець О.В. Роль методів інтерактивних технологій навчання у підготовці студентів факультету медичної психології дисципліни «Педіатрія» / О.В. Лисунець // Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту. – 2014. – Т. 18, №2. – С. 568-571.
4. Мергель Т.В. Застосування інтерактивного методу мозкового штурму у навчальному процесі / Т.В. Мергель // Медична освіта. – 2015. – №4. – С. 44-47.
5. Методика викладання у вищій медичній школі на засадах компетентнісного підходу: метод. рекомендації для викладачів та здобувачів наукового ступеня доктора філософії (PhD) ВМ(Ф)НЗ України / уклад. : М.М. Філоненко. – К., 2016. – 88 с.

РОЛЬ НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ СТУДЕНТАМИ 1 КУРСУ В ФОРМУВАННІ НАВИЧОК САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ЛІТЕРАТУРОЮ

Ляхова Н. О., Хорош М.В.

Українська медична стоматологічна академія

Визначати склад пізнавальних умінь студентів молодших курсів закладу вищої освіти необхідно насамперед на підставі аналізу основних джерел знань. Такими джерелами є підручники, навчальні посібники. Отже, необхідно навчити студентів самостійно і правильно працювати з навчальною літературою.

Ключові слова: реферат, самостійна робота студентів, робота з літературою.

In determining the composition of cognitive skills of students of junior courses of higher education, it is necessary to start with the analysis of the main sources of knowledge. Such sources are textbooks, manuals. Therefore, it is necessary to educate students independently and correctly to work with educational literature.

Keywords: abstract, independent work of students, work with literature.

Безперервне впровадження високого рівня освітньої діяльності ЗВО є першочерговим завданням на шляху забезпечення якісної освіти [4]. Виховання активності й самостійності студентів виникає перед кожним викладачем як завдання першорядної важливості. Перша сторона проблеми полягає в тому, щоб розвивати самостійність у пізнавальній діяльності, навчити студентів самостійно оволодівати знаннями, формувати свій світогляд; друга – в тому, щоб навчити застосовувати наявні знання в практичній діяльності. Ці складові є невід'ємними для забезпечення якості вищої освіти, формування досвідченого, всебічно розвинутого спеціаліста [3].

Вчені виділяють загальні навчальні вміння, до яких належать уміння складати план відповіді, працювати з навчальною літературою, та інші вміння.

Класифікуючи навчальні вміння за характером діяльності, в їхньому складі можна виділити такі основні види: пізнавальні, практичні, організаційні, самоконтролю й оціночні. Для успішного навчання першорядне значення мають пізнавальні вміння – самостійно здобувати знання. Від того, наскільки успішно формуються вміння

навчальної праці, залежать оволодіння новими знаннями і вміннями, їхні оперативність і дієвість [5].

Реферат – перша і найчастіша для студентів із перших курсів навчання форма самостійної письмової наукової роботи, яка найкращим чином, залучаючи їх до системної роботи в бібліотеках із літературними джерелами, збагачує знання молоді й розвиває аналітичні здібності, ораторське вміння, а у виховному плані – формує відповідальність та поєднання особистого інтересу із суспільною необхідністю, тобто якості, необхідні для майбутнього фахівця, керівника державного, муніципального або господарюючого суб'єкта [2].

Самостійна робота студента з виконання і написання рефератів, індивідуальних завдань становить собою діяльність, спрямовану на розвиток аналітичних здібностей, наприклад, через комплексне навчання методики написання, оформлення, рецензування (опонування) і практики усного публічного захисту.

Написання реферату кількісно і якісно збагачує знання студентів з обраної теми, допомагає їм логічно, грамотно узагальнити і викласти в письмовому вигляді зібраний матеріал, а потім уміло, аргументовано публічно усно захистити його перед своїми однокурсниками на семінарському занятті або на науковій студентській конференції й таким чином здобути методологічний досвід публічного захисту курсових, дипломних та інших наукових досліджень [6].

Необхідно вміти працювати з науково-популярною літературою, планувати свою роботу, правильно її організувати на занятті. Для цілеспрямованого навчання вміння працювати з книгою, необхідно визначити послідовність, в якій мають формуватися складові дії. Тривалий час навчання прийомам роботи з книгою зводилося до формування в студентів уміння знаходити в тексті відповіді на запитання, сформульовані викладачем або поміщені в кінці розділу. Постановка запитань перед студентами, висунення перед ними конкретних завдань надають роботі з підручником більш цілеспрямованого характеру, спонукають уважніше вчитуватися в текст у пошуках відповідей. За добре продуманої системи запитань, що пропонуються студентам, така робота з підручником сприяє розвитку аналізу, порівняння, зіставлення [1].

Слід зауважити, що для навчання самостійної роботи з навчальною літературою завдань такого роду недостатньо. Студенти при цьому вчать знаходити в підручнику відповіді на запитання, поставлені викладачем, але не набувають уміння самостійно виділяти головні думки в прочитаному тексті, не набувають уміння і навичок узагальненого характеру. Складання плану прискорює процес формування в студента вміння виділяти головні думки в тексті, запобігаючи механічному заучуванню. Усе це позитивно впливає на якість знань. Вони стають більш усвідомленими і глибокими. При цьому робота з текстом набуває творчого характеру. Така переробка інформації істотно впливає на зміст відповіді. Вони стають чіткими, глибокими за змістом. Формування вміння самостійно працювати з навчальною і додатковою літературою треба починати з вироблення в студентів техніки читання і вміння працювати з друкованим текстом. Головне завдання формування навичок роботи з навчальним текстом – це вироблення вміння виділяти головні думки в прочитаному тексті.

Необхідно пропонувати студентам такі основні етапи роботи над рефератом:

а) вибір теми для самостійного наукового дослідження, що визначається на основі особистої та суспільної зацікавленості, значимості, а також наявності в розпорядженні студента літературних джерел за обраною ним проблемою;

б) ознайомлення з бібліографічними покажчиками, каталогом, довідковою літературою бібліотеки і визначення за обраною проблемою "кола" досліджуваних джерел і літератури;

в) вивчення вибраних джерел;

г) підбір, аналіз, синтез, оцінка історичних фактів, процесів, теоретичного і статистичного матеріалу за темою реферату;

д) складання докладного плану роботи, тобто структурування свого дослідження;

е) обробка і систематизація зібраного матеріалу по розділах і проблемах реферату;

ж) написання чорнового тексту реферату;

з) авторське рецензування написаного тексту і внесення до нього доповнень, уточнень, усунення технічних друкарських помилок;

і) остаточне редагування, наукове оформлення, макетування і друк тексту реферату;

д) надання автором тексту реферату, доповідь і захист реферату.

У розвитку вміння самостійно працювати з додатковою літературою важливу роль відіграють навчальні конференції, до яких студенти готують доповіді і повідомлення. Тут студентам необхідно вчитися працювати з кількома джерелами, систематизувати й узагальнювати свої знання, отримані при вивченні теми, кількох тем, розділів у цілому з окремих питань. На цьому етапі навчання доцільне проведення семінарів, в завдання яких входить узагальнення знань.

Отже, для підготовки студентів до наукової роботи, виховання в них інтересу до знань, потреби самостійно поглиблювати і розширювати їх недостатньо вміння працювати тільки з навчальною літературою. Тому виникає необхідність у формуванні в студентів уміння самостійно працювати з додатковою літературою (навчальною і науковою за спеціальністю), при цьому одним із дієвих засобів є написання і захист студентами рефератів.

Список використаної літератури

1. Вергасов В.М. Активізація пізнавальної діяльності студентів вищої школи. – К.: Вища школа, 1998.
2. Глушук С.В. Психологічні передумови становлення самостійності особистості учня // Зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України / За заг. ред. Максименка С.Д. – К., 2003. – Т. V, ч.5. – С. 96-100.
3. Ждан В.М. Основні інтерактивні методи навчання в підготовці лікаря-спеціаліста / Ждан В.М., Кітура Є.М., Бабаніна М.Ю. // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих навчальних закладах: наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 22 березня 2018 р. – С. 88-89.
4. Ждан В. М. Удосконалення якості підготовки лікарів у ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» в сучасних умовах / В. М. Ждан, В. М. Бобирьов, С. М. Білаш, Н. М. Лохматова // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах», Полтава, 24 березня 2016 р. – С. 3-4.
5. Лернер И.Я. Процесс обучения и его закономерности / И.Я. Лернер. –М.: Знание, 1980. – 96 с.
6. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: практикум / Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.